

Előfizetési árak:

Félsz évre	5 frt — kr.
Fél évre	2 „ 50 „
Negyed évre	1 „ 25 „
Néptanítóknak egész évre	3 „ — „

Hirdetési díjak

a legutányosabban számíttatnak.
Bélyeg minden beiktatásért 30 kr.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Szerkesztői iroda,
hova a lap szellemi részét illető káldemények intézendők:
ÁLLAMI TANITÓKÉPEZDÉBEN.
Levelek csak bérmentesen fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:
Az előfizetési pénzek és hirdetések a kiadóhivatalba — Nánay Lajos könyvnyomdájába — küldendők be (Bódog-tér, Scheibner-féle ház.)

Egyes szám ára 5 kr.

Az anyák bűne.

III.

A makacsság, dacz, durezza.

Ugyan hány szülő van, ki e kárhözatos szót: „makacsság” nem ismeri; kinek nyugodt kedélyét nem korbácsolta volna fel a makacsság lélekhaborító bosszantása; kinek türelme meg nem törött, avagy el nem fogyott volna ezen kedély-betegség jóakaratu orvoslásában? — Bizonyára csak kevés, nagyon kevés lehet azon szerencsés szülők száma.

Majdnem minden gyermeknél nyilvánul ezen kedély-betegség; azonban bajos volna meghatározni azt, vajjon ezen hiba a gyermek környezetéből, annak vérmérsékletéből, vagy valami másból káramlik-e a gyermekre? — Egy bizonyos, hogy nem az iskolából; pedig sokan e téves meggyőződésben élnek. Az iskolában ugyan észlelhetjük néha ezen kedélybetegséget, mely mint „ellenzéki szellem” sok nyugodt percét elrabolja a tanítónak, de ez már a korábban elhintett mag igen nehezen gátolható kinövése. — Sok helyen igaz, hogy a szülői téves hit, miszerint a gyermek a makacsság felébresztése által „jellem szilárd emberre válik” — oltja ezen betegséget a gyermeki kedélybe — de igen sokszor társaitól is ráragad az.

A makacsság oly betegség, mely ha a zsenge gyermeki kedélyből ki nem irtatik, a férfiból már, kiben ez erős

gyökeret vert, ki nem irtható. Nincs ember, kiben, ha a makacsság felütőde kárhözatos otthonát — boldognak érezné magát. Nincs ember, ki ha józنان képes gondolkodni, be nem látná, hogy mily sokszor okozott önmagának makacssága által kárt; — de azért azt elnyomni nem tudja, mert a makacsság ha erős gyökeret ver, épen olyan mint a mákony megszokott élvezete: sem az, sem ez el nem hagyható, s mindkettő káros befolyással van úgy a testre, mint a lélekre.

Társadalmi baj ez, mert a makacs ember nem ismer jó barátot, s ha ilyen találkoznék is, (noha ez fehér holló), elidegeníti magától őt, mert ennek jó indulatu figyelmeztetése az ő makacsságán megtörik.

Oly betegség ez, mi csak a zsenge gyermekkorban gyógyítható, s irtható ki, mert az már ekkor nyilvánul. — Nem tapasztaljuk-e majd minden kisdédnél: hogy — ha valamit kér és nem kap — vagy: ha valami nem tetszik neki, keservében a szoba talaján hentereg s onnan egykönnyen fel nem kelthető; — ha felemelik ismét levágja magát mindaddig, míg csak az ő akarata, mit makacs elszántsággal véd, teljesítve nincsen? Igen, tapasztalhatjuk, — és ez a makacsság csirája, mit ekkor — mindjárt kezdetben kell elfojtani.

Ámde ez mint mondottuk betegség: a betegség pedig gyógykezelést igényel. Amint azonban egy és ugyanazon betegséget más orvos más módon gyógyít, ép úgy a szülők

T Á R C S A.

Egy cseh művész.

(Tárcza episode.)

Egy napon Laurentius hegyén két férfivel találkozunk.

Az idősbik csinos, előkelő, de hanyagul öltözött ur, büszke de nem hideg tekintettel, halgatva összekulesolt kezekkel állt ifjabb kísérője mellett, ki egy leroskadt ódon falon állt, térdén szokatlan széles rajzdeszkával. Ez ember mintegy 30 éves lehetett.

Testalkata kicsiny, hosszukás arca csaknem négyzetlétű, arccsontjai erősek, kiállók, rendes száját rövidke bajusz s szakál díszíté.

Orra hosszú és vastag, nagy sötét szemektől vékony szemöldök védte. Szemei élénkek s kifejezésteljesek. Magas homlokáról sűrű setét haja tercekekben csüngött le majdnem szeméig, öltözte egyszerű és kissé viselt. Rövid ideig szólanul irányzák tekintetüket részvétellel a fővárosra, Prágára. Épen most érkeztek állomás-helyökre. Az itjabb rajzszközeit rendezvén, úgy látszik munkájait végezni iparkodék.

Végre társára irányzá halvány tekintetét, halk fohász jó keblől s mondá: „Uram! keserves nekem e munka hidje meg.

Látja ott szerencsétlen atyám házat? Mit vétettem hogy fia vagyok? Vajjon elkerülhetők volna-e Frigyes ögrófnak alávetetésünket? Ártatlan áldozatok vagyunk, ártatlan szenvedők. De ön

jóltevőm, második atyám, önnek köszönöm mindenem, engedje meg hogy kissé összeszedjem magamat.”

A megszólitott nyajas barátságos hangon válaszolt: „ne szomorkodj kedves barátom! ha nehezedre esik a munka hagyd fel, szívesen megelégszem előbbi kisebb rajzaiddal, melyekkel oly gyengédn leptél meg engem. Vess fétre festményeidet, hagyd abba egészen, élenmondok rólok, ámbár kedvesek voltak előttem, hagyd félbe.”

E nagylelkűség megkönyíté az ifju szívét, diadalmasan győzé el kis lelkü beszédét.

„Elmult már, uram!” mondá jóltevőjéhez fordulva, csak egy kis jámbor elkeseredés volt, engedje tovább folytatnom festményem.

„Ezzel gondolatomat találd el”, mondá az idősb élénk tetszéssel; örülök, hogy ez ügyben meggyezőleg érünk és gondolkodunk; folytatd kitarással munkádat, én azalatt a lerantei utrajzokat olvasom s megvizsgálom.

A lelkes művész nyugodtan dolgozott festményein és a tudós régiségbuvár éber figyelemmel foltozt a több csomag iratot. Így folyt el 2 óra annélkül hogy egyik a másik munkájára csak a legkevésbé figyelmet fordított volna, oly mélyen és behatón volt kiki saját munkájával elfoglalva.

Ekkor az ifju hirtelen felállt odanyújtván pártfogójának a kész festményt. Elragadtatva ölelte át ez örvendező ifjut s már már teljes melegeződését akará nyilvánítani, midőn Bécéből egy hírnök sietve berohat. A hírnök tudósításának eredménye lön, hogy az idősb védenzével tüstént utraelt.

„A hir aggályos állapotokról szóit urának I. Károly király udvaráról.”

is különféle módot alkalmaznak a makacsság kiirtására. Az egyik pl. kielégíti a gyermek minden szeszélyét, a másik ellenben testi fenytéket használ; a két más a leggyakoribb. Pedig egyik mód sem vezet célhoz, amennyiben a gyermek szeszélyének kielégítése által nem hogy kiirtatnék a makacsság, hanem még mellette az uralomvágy és szenvedély is tápanyagot lel; a testi fenytékek pedig a gyermeki becsületérzést és a rugékony szellemet teszi tönkre.

Azonban jó lélekismerettel bátorodom felhívni a szülöket egy módra, mely által meggyőződés szerint legkönnyebben kiirthatjuk a gyermekből a makacsságot; ez sem nem nehéz, sem nem kivihetetlen, sőt gyakorlati is.

Midőn a gyermeknek a makacsság első jeleneteit észleljük, tegyünk úgy mintha észre sem vettük volna — hagyjuk a gyermeket ha talán sír, sírni; ne beszélgessünk neki, ne csitítsuk azt, ne jöjjünk viaszele felett indulatba: hanem legyünk akkor oly közömbösek irányában, mintha nem is tudnók, hogy van a világon, s tapasztalni fogjuk, miszerint neki ezen mellötetés sokkal jobban fog fájni mint kívánságának ki nem elégítése — s ezen mód csakhamar kigyógyítandja azt a csak alig keletkezett, de veszélyes kedélybetegségéből.

Páky György.

Felhívás

„Vihar a gyermekkor felett” című mű megrendelésére.

E mű 11 nyomatot iven a sajtót a legközelebbi napokban hagyja el.

Tárgya a gyermekkor felett el-el zugó viharoknak azon rettenetes fajtája, mely torok-diphtheria néven a hazáuk már igen nagy területén szomorúan ismeretes.

Czélja a műnek: először ezen járványos betegségnél nem — mint hangosan lehetne mondani — a legujabb kútfők után, hanem a mit csendesen szoktunk elbeszélni — a tapasztalat után lehetséges leírása. Leírás közben az elméleti tudomány most uralkodó tételei szemem előtt lebegtek.

Nem török, nem római tehát a tudomány tisztességes és egyszerű színnel ékeskedő korlátain keresztül kasul.

Lord Arundel volt az ideb, angol követ a bécsi udvarnál. — Márványtáblája a híres „Marmora Oxo-niensiá”, minden történet és régiségkedvelő előtt ismeretes és becses.

Az ifju pedig az örök hírek örvendő Hollár volt, kinek sirlifirata Londonban a Margaretha templomban magyarul következőleg hangzik: Hollár Wenzel, cseh nemes, született Prágában, egyike a legnépszerűbb művészeknek, ki erénytelen szorgalma által számos művet hagyott hátra, melyek nevét az utókorbán dicsőítik. Művészetére először nemes pártfogója Lord Arundel ösztönöz, később a festészet ismerői által megkedveltetett és becsülletett el. Miután számos országot beutazott itt (Londonban) temettetett el. Londonban élt, a paplakban halt meg 1677. év márcz. 28-án, 70 éves korában.

Válóban teljes joggal lehet büszke rád hazád nagy Hollár! büszke Németország és az egész világ, büszke nemcsak Europa, hanem azon világrész is, mely Amerikának nevezetik, miután ott honosítottad meg a művészetet.

Emléked, halhatatlan cseh, örökké fog élni és dicsőségben ragyog. Hollár néhány évet Mincheszter ezredében mint kőzkatona szolgált. A Philadelphiai bölcsészeti társaság rendes tagjánál választá őt. Honfiai ha elcsarjándokoltak Londonba a M. templomba, álljatok meg annak sirljánál, hol nemcsak Csehország, hanem az egész világnak egyik legnagyobb festése nyugszik, és szenteltek egy könyvet annak emlékéül, kit a jövő, mely az elfogult mult ítéletét méltányosan és helyesen megváltoztatta, ismert el a kegyes Isten áldásának.

Czélja a műnek másodszer: a torok-diphtheria gyógyításának terén olyan utnak megösmertetése, a mely a nagyon járt országotat követőknél ismeretlen, mert — — gyalog-ösvény.

Nem tudom, hogy a torok-diphtheria viharának idején hányan járunk azon a gyalog ösvényen: de az bizonyos, hogy én ezen vállalatot minden sikerével és épen nem sok sikertelenségével híven leirom, s utközben szerzett tapasztalásomat igaz bátorsággal a nyilvánosság elibe bocsátom.

Sok oldalról, de különösen járványos betegségek s legkülönösebben a torok-diphtheria által fenyegetett korunk dolga, joga adataimat, felfogásomat megítélni sőt ha úgy tesszük — elítélni.

Függetlek képen közlök e műben halálozási statisztikát is, melynek szomorú hivatása a Debreczen város felett két és fél éven át dult torok-diphtheria járványnak hü képét adni.

S őszves leírásom közben eltérek a szaktudományok száraz előadás módjától s fejezeteimet általam czélszerűnek gondolt módon élénkebb olvasmánynya tenni igyekeztem.

A mű tartalomjegyzéke a következő:

Ajánló levél. Előszó. I. A sötét felleg II. Az egyéni vélemény. III. A tanu kihallgatás. IV. A Diphtheria. V. C, H, O, VI. A kritika. VII. Betegülési statisztika. VIII. Az emberek réme és a tudomány üldözöttje. IX. Mi van a halálbíró könyvében?

Megrendeléseket e műre alulírott szerző elfogadok folyó évi július hó 10-ig. — A megrendelések nevenre Debreczenbe czimezve posta utalvánnyal legkönnyebben eszközölhetők.

Egy fűzött példány megrendelési ára 80 kr, bolti ára magasabb leend.

A megrendelések kifizetett példányok bérmentes szétküldése július hó 5-én megkezdetik.

Hazai lapszerkesztőink közül azokat, kik a közveszély egyik fajának elhárítására, s nemzeti irodalmunk művelésére szánt emez igyekezetet feleslegesnek nem tartják — tisztelettel felkérlem lapjaikban a megrendelési felhívás egész terjedelmű közlésére.

Debreczenben, 1879. évi június hó 15-én.

Dr. Zelicz Dániel.

H I R E K.

— Tisztelettel felkérjük lapunk t. helybeli és vidéki előfizetőit, miszerint előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a szétküldésben akadály történjék.

— Izléses iskolai zászlot hozott Latinovics Istvánné öngnysága a helybeli leányiskola növendékeinek, kik az úrnapi körmenetek alkalmával használták azt legelőször. Az intezet vezetői s növendékei siettek e kegyes ajándékot megköszönni, mely alkalommal az elmondott alkalmi énekek és szavallatok teljesen elérékenyíték a jölvét, ki örömet s meleg elismerését fejezte ki a viszont-meglepetés felett. — Az ily tények miundnált jobban hirdetik Latinovics Istvánné öngnyságának tanúgyunk haladása iránti meleg érdeklődését s a közjóra irányuló nemeskeblű jótékonyosságát.

— Nyugoti pestis. A pénztalványok kihirdése a helybeli postából igen hanyagult történet. F. hó 21-én ideérkezett utalvány 23-án, 22-én érkezett 24-én lön kézbesítve, úgy hogy következetesen csak harmadnapra kerül rendeltetési helyére, mi sok esetben nem csekély zavart okoz.

— Tűzvesz. Mult vasárnap F o k t ú n könnyelmű vigyázatlanságból tűz támadt és több épületet elhamvaszott. Egy kocsi zsebében egy pakli gyufával, a szénapadlásra nappal aludni ment. Alvás közben a gyufa meggyulladt s a mélyen alvó csak akkor ébredt fel, midőn ruhája és a széna már lángba borultak.

— **Értesítés.** A Bács-Bodrogh megyei községi tanító egyesület 1879. évi augusztus hó 25-ik és következő napjain Zenta városában tartandó közgyűlésének tételei.

1. Mely módon lehet az egy tanítóval bíró népiskolában a törvény által kitűzött feladatot megoldani?

2. Miként kezeltessek a tanítói iskola, s mily foglalkozási rendje legyen, hogy megyénk viszonyait tekintve feladatának megfeleljen? (Ezen kérdés teljes megoldását illetőleg czélszerű volna, ha a beköltők írásbeli dolgozataikat részletes tantervvel világosítanák fel.)

3. Helyesen szerkesztett — és a reál tananyagot felölő olvasókönyvek — mellett szükségese-e még a segédkönyvek használata is az elemi népiskolában?

4. Mily eszmék terjesztése, és mily tényezők ismertetése által működhetik közre a tanító a közvagyonosodás emelésére?

Miről az egyesület tisztelt tagjait értesítvén, felkérve, hogy a fentebbiek közül szabadon választott — s előadásra felolgozott tételt legelőbb augusztus hó 10-ig vagy közvetlenül, vagy az illető kör elnöksége útján hozzám beküldeni sziveskedjenek.

A nagygyűlés részletes programja kellő időben fog közhírré tétetni. Keit Apatinban, 1879. június hó 10-én.

Schmausz Endre, egyt. elnök.

— A bajai „Bárány” vendéglő nagytermében a helybeli építendő színház javára folyó évi június 28-án működelő tjjóság által tánczezel egybekötött hangverseny adatik. Béliptijegyek: ülőhely 1 frt, álló és karzatjegy 80 kr. — Kezdeté 8 órákor. — Felülfizetése köszönettel vétetnek, és hirlapilag nyugtatnak. — Műsorozat: 1. Nyitány „Táncrend” című dalművhöz, zongorán előadják: Horváth Irma k. a. és Matauszek Béla úr. 2. „Álom és való” Arany Jánostól, szavalja: Stokinger László úr. 3. „Beteg leány” férfinegyes Egressy Bénéctől, énekl: a „Dalkör.” 4. „Le Fou” Kalkbrennertől, zongorán előadja: Valentin Julia k. a. 5. „Bajai emék” Matauszek Belától, hagedűm előadja a szerző, zongorán kísér: Horváth Irma k. a. 6. „Hervója története” melodrama. előadják: Stokinger László és Matauszek Béla urak. 7. „Ernáni” című dalművből borsdal, Verdítől; énekl: a „Dalkör” zongora kísérettel. 8. „Jubel Ouverture” C. M. Webertől, előadják Valentin Julia k. a. és Matauszek Béla úr. — Jegyek kaphatók Kollár A. könyvkereskedésében.

Sz i n k ö r.

Szombaton adatott szinkörünkben a már régen előre hirdetett operette „Szép Helena” zsufolóság telt arena előtt. A kiállítás és játék valóban meg is érdemelték e nagy mérvű látogatást s a köönség meglegedéssel távozhatott a szinkörből. Kiemeljük ezennel is Rónaszékiné, a királyné játékát s Mezei „Menelaus” királyát, melynél jobb alakítást ritkán láthatni. Munkácsi ezuttal igen gyenge srcked hangon énekel mi az operett dallamok szépségeiből sokat elvont.

Vasárnap, „Falurossza” adatott kevesebb közönség előtt.

Hétfőn „Fatinitza” ismételtetett harmadizben; az operette még most is szép számu közönséget vonzott a szinkörbe s azt egész este át derült hangulatban tartá. Ebben főrésze volt Tiszai (Kaucukoff) alakjának, ki kitűnően játszott A többi szereplők közül még Mezei (Mustapha) eredeti alakjára emlékeztetjük vissza olvasóinkat.

Csütörtökön első ízben adatnak elő „A kornevilli harangok,” felemelt helyárrakkal.

Üzleti tudósítás.

Baján, 1879. Június 21-én.

Buza 8.70 zab 4.65 bab 7.— árpa 4.80 rozs 5.80 kétszeres 6.— köles 4.60 kukorica 5.50.

Az árak 100 kilogr. után.

Feloldó szerkesztő:

Dr. BARTSCH SAMU.

BILINI

savanyúvíz.

Nagymérvű szénsavas szikeny tartalmánál fogva (10000 súly részletben 33,6339) minden németföldi savanyúvizek között határozottan az első helyet foglalja el, s kitűnő batással bír a vérenek lugany savasítására, sikeresen működik a gyomorégés, gyomorgörcs, gyomorhurut, az úgynevezett hűgysav, diáthese, fővény, hűg és vesekövek ellen; hasznos szolgálatot tesz a köszvény, idült csúz, idült hólyag- és tüdőhurut, epekövesülés, máj-elzsírosodás, nyálkás aranyér és görvélykór ellen, mint azt **Billroth Dittel, Ultzmann, Ivanchich** stb. tanárok sokszor eléggé elismerték. — **De mint felfissító s kellemes italt is, bor és ozukorral, vagy gyümölcszörpvel keverve napról-napra nagyobb tért foglal el a bilini savanyúvíz.**

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

magyar király udvari ásványvíz-szállítónái

BUDAPESTEN, Erzsébettér 7. sz.

Kapható minden gyógytárban és fűszerkereskedésben, ugyszintén vendéglőkben is.

PIRNITZER ALAJOS
BUDAPESTI THETFORBANI VÉTELA
CH. BURRELL & SONS
THEFTFORBANI VÉTELA

Lázár Lajos.

(BIZONYTIVANY) Az öngill vett Burrell-féle gőzszéplő készlettel igen megg vegrők előszobá, valamint eddig ismeret svájtmanit, ele helyezés, s aren mausztha-tou el tők ezent teljes elismertetésnek ki fejzta. Déva, 1878. augusztus 10.

Párisi világkiállítás 1878.

A legmagasabb kitüntetés

a becsületrend lovagkeresztje

és 4 érdemérem.

160 arany-, ezüst- és bronz-érem
az összes nemzetközi és egyéb
mezőgazdasági kiállításon.

BUSTON, PROCTOR és Társa

Budapest, nádor-utca 41. szám alatt,

ajánlanak uszon felszerelt raktárúkból:

javitott gőzmozdonyokat

fa-, szén- és szalmafűtésre;

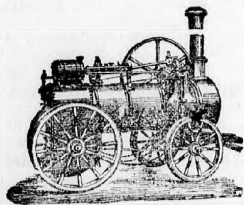
gőzcséplőgepeket

űszögti-űztő készülékekkel;

malmokat, Backer-féle rostákat trieureket

stb. stb. stb.

10-10

Párisi világkiállítás 1878-ban. Arany érem és több más jutalmat nyert

A LEGJOBB

gőzmozdonyok, vaskeretű cséplőgepek, szab. „ROBEY”-féle álló gépek, malmok, stb.-ért.

ROBEY & C^{OMP.}

BUDAPEST.

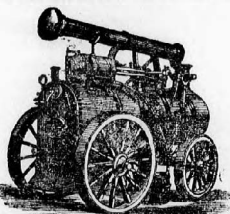
Irodahelyiség:

Gyárhelyiség:

IX. űllői-ut 35 sz. IX. k. Rákos-ut. 7 sz.

12-12

Javitott gőzmozdonyok.

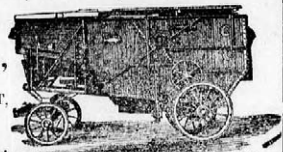

Egyszerűsödő ajánlunk
jargány-
cséplőgepeket,
sorvető-gepeket,
EKÉKET, BORONÁKAT,
Backer-féle rostákat
trieuróket,
szecs kavágókat

valamint minden más
erős és gazdasági szrak.
máé vége a legkínóbb szerkezetű gép- és eszközöket.

Arjegyzékek és felvilágosítások ingyen és bérment-
ve küldetnek meg.

Mindennemű javítások jól és olcsón eszközöztetnek.

Szabad, vaskeretű cséplőgepek.

Házeladás.

Alulírott van szerencsém a t. közönséget értesíteni,
miz rint a Rév-utczában lévő 303. számú tehermentes
házaem kerttel együtt jutányos feltételek mellett eladó és
azonnal átvehető. Bővebb felvilágosítással szolgál

Vanítsek János,
háztulajdonos.

1-3

Hirdetmény.

Hirsch Fülöp csődhitelűzői a csőd beszüntetése iránt
egyezségre lépven, a bajai 1355. sz. tjkvbén 1466. hrszá-
mu, a nyerges-utczában fekvő lakkháza, ugy az 1684. és
1685. hrszámu a szegeli kapuhoz közel fekvő két magtára
magánuton eladatni határozottatott; — a feltételek iránt
teljes felvilágosítást adhat a „Bajai kereskedelmi és ipar-
bank” igazgatósága, valamint az alulírt csődtömeggondnok
és perügylő. — Tájékozásul itt csak annyi jegyeztetik
meg, hogy az ajánlatok az ajánlandó összeg 10%-ának
bánapenzul leendő letétele mellett a fennevezett hitelinté-
zet igazgatóságánál bezárólag folyó hó végéig lesznek meg-
teendők.

Baján, 1879. évi június 12.

Allaga Otto,
köz- és váltó-ügylő.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok
FRÁGÁBAN

ajánlják a szilárd kivitel, könnyű járás, nagy
munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyeseb-
ben ismert, ugy ráman álló mint kereken járó

kézi- és jargány cséplőgepeiket

1-től 8 ló, vagy ökrercőig.

Továbbá készítünk különbéle nagyságu és elism-
t jó minőségű

tisztító rostákat, kukoricoza morzsoló-
kat és szecs kavágókat.

Illusztrált árjegyzékek díjmentesen és franco.

21-36